

Kommunfullmäktige

**Nr 62. Regionbildning i Uppsala län - Remiss
KSN-2015-0683****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att tillstyrka att Landstinget i Uppsala län ansöker hos regeringen om att från och med den 1 januari 2017 få överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630).

Uppsala den 27 maj 2015

*Maria Gardfjell/Astrid Anker***I ärendet deltagande:**

Maria Gardfjell (MP), Erik Pelling (S), Caroline Andersson (S), Gustaf Lantz (S), Eva Christiernin (S), Rahima Ortac, (S), Rickard Malmström (MP), Ilona Szatmari Waldau (V), Marta Obminska (M), Therez Olsson (M), Mats Gyllander (M), Mohamad Hassan (FP), Stefan Hanna (C), Jonas Segersam (KD) och Simon Alm (SD).

Dessutom närvarande:

Johan Lundqvist (MP), Linda Eskilsson (MP), Hanna Mörck (V), Daniel Rogozinski (V), Louise Landerholm Bill (M) och Anna Manell (FP).

Ärendet

Landstinget i Uppsala län avser att ansöka hos regeringen om att den 1 januari 2017 överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630). Därmed bildas en region med direktvalt fullmäktige i Uppsala län. Det är ett krav från regeringen att kommunerna bereds tillfälle att yttra sig innan landstingsfullmäktige beslutar om att ansöka om att bilda region.

För att regeringskansliet ska hinna bereda en ansökan om att bilda regionkommun med start 1 januari 2017 behövs ett beslut i landstingsfullmäktige den 30 september 2015. I en remiss ärendets **bilaga 1** ombeds Uppsala kommun att ta ställning till om man tillstyrker att landstinget ansöker hos regeringen om att ta över det regionala utvecklingsansvaret och att det därmed bildas en regionkommun med ett direktvalt regionfullmäktige. Arbetnamnet för den nya regionkommunen är Region Uppsala.

Föredragning

Att bilda Region Uppsala innebär att Landstinget i Uppsala län och Regionförbundet Uppsala län går samman. De viktigaste uppgifterna för Region Uppsala – utöver de som landstinget redan har - blir att utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling (regional

utvecklingsstrategi, RUS), samordna insatser för genomförandet av strategin samt att upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur, dvs. samma uppgifter som regionförbundet Uppsala län har idag. Region Uppsala får också besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete och ska följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet. Region Uppsala får även utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram.

Förbundsstyrelsens arbetsutskott i Regionförbundet Uppsala län, förstärkt med landstingsstyrelsens ordförande och 2:e vice ordförande utgör politisk styrgrupp för bildandet av Region Uppsala. Regionförbundets förbundsstyrelse utgör politisk referensgrupp. Landstinget Uppsala län fattar formellt beslut om att ansöka hos regeringen om att bilda regionkommun men de bakomliggande diskussionerna förs i de politiska styr- och referensgrupperna.

Landstingsdirektören tillsammans med regiondirektören har utsetts till projektledare för bildandet av Region Uppsala. Projektledarna stödjer arbetet i styr- och referensgrupperna samt har tagit fram en detaljerad projektplan för bildandet av Region Uppsala, ärendets **bilaga 2**. Kommun- och landstingsdirektörsgruppen i Uppsala län bistår projektledarna i deras arbete.

Regionförbundet Uppsala län är ett kommunalförbund med länets åtta kommuner och landstinget som medlemmar. I dag har kommunerna således ett direkt inflytande över de regionala utvecklingsfrågorna. Landstinget Uppsala län anser att det är en prioriterad uppgift att framöver identifiera formerna för inflytande för kommunerna i Region Uppsala.

Under hösten 2015 tas ett förslag fram kring hur Region Uppsalas organisation ska se ut, vilka uppgifter Region Uppsala ska ha (utöver de som Landstinget i Uppsala län har i dag och de som regleras i Lagen om regionalt utvecklingsansvar) samt formerna för kommunernas inflytande i Region Uppsala. Detta förslag remitteras till länets kommuner under fjärde kvartalet 2015.

Parallellt med processen med att bilda Region Uppsala diskuterar kommunerna i Uppsala län följande frågeställningar:

- Hur ska kommunerna organisera sin samverkan framöver?
- Vad händer med de uppdrag som Regionförbundet har idag och som inte görs över till Region Uppsala? Vilka ska drivas vidare av kommunerna och i vilken form?

Ambitionen är att slutföra diskussionerna kring frågeställningarna ovan under 2015 för att det ska finnas tid att skapa eventuella nya konstellationer och samverkanslösningar innan den 1 januari 2017.

Samtliga kommuner i Uppsala län

"Region Uppsala" 2017 – landstingets ansökan till regeringen om att bilda region

Sammanfattning

Landstinget i Uppsala län avser att den 30 september 2015 ansöka hos regeringen om att den 1 januari 2017 överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630) och därmed också att det i Uppsala län bildas en region med direktvalt fullmäktige 2017. Frågan till kommunerna är om de tillstyrker en sådan ansökan.

Regionförbundet Uppsala län bildades 2003. Sedan den 1 januari 2015 finns tio direktvalda regioner med regionalt utvecklingsansvar. Mycket talar för att det enbart kommer att finnas två alternativ för vilka organ som kan vara regionalt utvecklingsansvariga fr.o.m. 2019: landstingen eller länsstyrelserna. Att bilda "Region Uppsala" innebär att Landstinget i Uppsala län och Regionförbundet Uppsala län går samman. Formerna för ett fortsatt inflytande för kommunerna och att identifiera Region Uppsalas uppgifter utöver de som Landstinget i Uppsala län har och de som anges i Lagen om utvecklingsansvar i vissa län är prioriterat i den fortsatta processen.

Den politiska processen med att bilda region leds av en styrgrupp bestående av regionförbundets arbetsutskott förstärkt med landstingsstyrelsens ordförande och 2:e vice ordförande.

Historik

Regionfrågan handlar om vem som ska ansvara för den regionala utvecklingen – länsstyrelserna eller politiskt valda organ. Sverige har sedan 1990-talet haft en utveckling från ett statligt myndighetsansvar för utvecklingen inom ett län till ett utökat regionalt politiskt ansvar. Allt flera viktiga utvecklingsfrågor har fått en regional dimension. Olika utredningar har utrett frågan de senaste 25 åren. Sveriges EU-medlemskap bidrog till att sätta de regionala frågorna på agendan. De första regionförsöken startade i slutet av 1990-talet. Den s.k. PARK-utredningen ledde fram till att de regionala samverkansorganen började bildas 2003. Regionförbundet Uppsala län var ett av dem. Mats Svegfors ledde den s.k. Ansvarsutredningen som bland annat föreslog större regionkommuner än nuvarande län. Den senaste utredningen leddes av Mats Sjöstrand. Varken Svegfors eller Sjöstrands utredningar har lett till propositioner och riksdagsbeslut. Region-

Landstingets ledningskontor

Slottsgränd 2A | Box 602 | 751 25 Uppsala | tfn vx 018-611 00 00 | fax 018-611 60 10 | org nr 232100-0024

bildningsprocessen har ändå fortsatt inom nuvarande geografier. Möjligheten att bilda större regioner öppnades av regeringen i slutet av mars 2015. Denna remiss behandlar inte den senare frågan.

Det aktuella läget

De första regionerna bildades 2011. Det var Region Skåne, Västragötalandsregionen, Region Gotland och Region Halland. För Region Skåne, Västragötalandsregionen och Region Gotland handlade det om en permanentning av en försöksverksamhet som startade 1997. Den 1 januari 2015 bildades Region Östergötland, Region Jönköpings län, Region Kronoberg, Region Örebro län, Region Gävleborg och Region Jämtland-Härjedalen.

I sju län – Uppsala, Sörmland, Kalmar, Blekinge, Värmland, Dalarna och Västerbotten – ligger det regionala utvecklingsansvaret på regionförbund. I Stockholms, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län har länsstyrelserna det regionala utvecklingsansvaret. Landstingen i Västmanland, Västernorrland och Norrbottens län har förnyat de ansökningar som lämnades in under förra mandatperioden men som inte godkändes. Ett troligt scenario är att det enbart kommer att finnas två alternativ för vilka organ som kan vara regionalt utvecklingsansvariga fr.o.m. 2019: landstingen eller länsstyrelserna.

Vad är en region?

Regionerna regleras i Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630). I lagen finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och om länsplaner för regional transportinfrastruktur i Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Gävleborgs och Jämtlands län. Landstingsfullmäktige och landstingsstyrelse får betecknas regionfullmäktige och regionstyrelse.

Att bilda "Region Uppsala" innebär att Landstinget i Uppsala län och Regionförbundet Uppsala län går samman.

De nya lagfästa uppgifterna för landstinget/regionen blir att utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling ("regional utvecklingsstrategi", "RUS") och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur, d.v.s. samma uppgifter som regionförbunden har. Regionerna får – liksom regionförbunden - också besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete och ska följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet. Regionerna får slutligen utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram.

Utöver de statliga, lagfästa uppgifterna, har staten genom åren lagt ytterligare uppgifter på regionerna/regionförbunden. Det är till exempel kompetensplattformar och jämställd tillväxt. Slutligen har regionförbundet uppdrag från medlemmarna, d.v.s. de åtta kommunerna i länet och landstinget. Hit hör exempelvis FoU-stöd inom socialtjänsten och angränsande hälso- och sjukvård, näringslivsfrågor, inklusive besöksnäringen samt verksamhetsstöd till företagsfrämjande organisationer, regionala strategiska folkhälsofrågor och EU-frågor.

Varför region?

Det finns flera skäl till att låta regionförbundet och landstinget gå samman i en regionkommun. Det viktigaste är att stärka och utveckla Uppsala län utifrån tydliga politiska mål. Ett direktvalt organ stärker den demokratiska legitimiteten för de regionala utvecklingsfrågorna. Egen beskattningsrätt ger större ekonomiska muskler än en medlemsavgift. Att ha ett i stället för två politiskt styrda regionala organ innebär en effektivisering och underlättar för medborgarna. Hälso- och sjukvården som drivkraft för regional utveckling kan bli ännu tydligare med en koppling till ett bredare regionalt uppdrag – sambanden mellan välfärd och tillväxt stärks. Förutsättningarna att ta ett helhetsgrepp om regionala utvecklingsfrågor som i dag finns både i landstinget och på regionförbundet blir bättre. Hit hör t ex kollektivtrafik – infrastruktur. Det blir en uppgift i den fortsatta processen att ta tillvara möjliga synergier mellan nuvarande landstingsuppgifter och det regionala utvecklingsuppdraget.

Med utgångspunkt i det ovanstående är det angeläget att tidigt precisera en verksamhetsidé för den nya regionen. Något nytt ska åstadkommas som ger mervärde till länets invånare. Parallellt med regionbildning startar revideringen av den regionala utvecklingsstrategin (RUS:en) Uppländsk Drivkraft som ska antas av regionförbundets fullmäktige i december 2016. Den nya RUS:en kommer att bli den programförklaring som fördjupar verksamhetsidén för regionen.

Kommunernas roll

Regionförbundet Uppsala län är ett kommunalförbund med länets åtta kommuner och landstinget som medlemmar. I dag har kommunerna således ett direkt inflytande över de regionala utvecklingsfrågorna. Samtliga kommunstyrelseordförande och ledande oppositionspolitiker sitter i förbundets styrelse. Att kommunerna får ett fortsatt inflytande över de regionala utvecklingsfrågorna även i den kommande regionen är därmed en av hörnstenarna i den fortsatta processen.

Kommunerna har involverats i processen med att bilda ”Region Uppsala” sedan upptakten i januari. Att komma överens om regionens uppdrag (utöver landstingets nuvarande), att ta fram en ny regional utvecklingsstrategi som regionens programförklaring och att forma såväl den politiska som tjänstemannaorganisationen hör till de uppgifter som ska lösas gemensamt mellan landstinget och kommunerna.

Den fortsatta processen mot Region Uppsala 2017

Regionförbundets styrelse har efter förslag från landstinget utsett regionförbundets arbetsutskott förstärkt med landstingsstyrelsens ordförande och 2:e vice ordförande till styrgrupp för regionbildningen. Förbundsstyrelsen utgör politisk referensgrupp. Landstingsdirektören och regiondirektören är projektledare med övriga medlemmar i kommun- och landstingsdirektörsgruppen som projektgrupp.

Bildandet av en region innehåller två delprocesser. I ett första steg förbereds landstingets ansökan till regeringen. I ett andra steg genomförs – under förutsättning av att riksdagen fattar ett positivt beslut – regionbildningen. Förberedelserna för genomförandet av regionen startar i praktiken parallellt med att ansökan lämnas in.

Ansökan till regeringen

För att regeringskansliet ska hinna bereda en ansökan om att bilda region behövs ett beslut i landstingsfullmäktige den 30 september 2015. Beslutet ska föregås av en remiss till kommunerna. I denna ombeds respektive kommunfullmäktige att ta ställning till om man tillstyrker att landstinget ansöker hos regeringen om att ta över det regionala utvecklingsansvaret den 1 januari 2017 och att det därmed bildas en region med ett direktvalt regionfullmäktige. När ansökan kommit in till regeringen utarbetas en departementsskrivelse som skickas på remiss. Därefter skrivs en proposition fram som utskottsbehandlas. Ett riksdagsbeslut måste hinna fattas före sommaruppehållet 2016 för att en "Region Uppsala" ska kunna bildas den 1 januari 2017. Enligt uppgift från regeringskansliet kommer ansökningarna från landstingen i Norrbottens, Västernorrlands, Västmanlands och Uppsala län att delvis behandlas gemensamt.

Remisstiden sträcker sig mellan den 5 maj och den 30 juni. Den medlemsdialog som Regionförbundet Uppsala län har med sina medlemmar under våren 2015 är ett viktigt bidrag till ökade kunskaper om vad Region Uppsala är. Regionförbundets tvådagars-sammanträde i mars var också ett led i processen.

Fråga till remissinstanserna

Tillstyrker kommunen att Landstinget i Uppsala län ansöker hos regeringen om att den 1 januari 2017 få överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630) och därmed också att det i Uppsala län bildas en region med direktvalt regionfullmäktige 2017?

Svar önskas senast den 30 juni 2015 till Landstinget i Uppsala län, Box 602, 751 25 Uppsala eller e-post landstinget@lul.se

Landstingsstyrelsen
Landstinget i Uppsala län

Börje Wennberg (S)
Landstingsstyrelsens ordförande

Johan Edstav (MP)
Landstingsstyrelsens 1:e vice ordförande

Nina Lagh (M)
Landstingsstyrelsens 2:e vice ordförande

Dnr CK 2015-0090

§ 95

Regionkommunbildning i Uppsala län**Förslag till beslut**

Landstingsstyrelsen beslutar

- att skicka remiss till kommunerna angående ställningstagande i frågan om bildande av regionkommun i Uppsala län, med ett sista svarsdatum den 30 juni 2015,
- att godkänna projektplan för projekt Region Uppsala 2017.

Ärendet

Landstinget i Uppsala län avser att ansöka hos regeringen om att den 1 januari 2017 överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630) och att det i Uppsala län därmed bildas en region med direktvalt fullmäktige. Kommunernas inflytande är en hörnsten i en kommande region. Därför är det ett krav från regeringen att kommunerna bereds tillfälle att yttra sig innan landstingsfullmäktige beslutar om att ansöka om att bilda region. Ansökan måste beslutas om senast den 30 september för att riksdagen ska kunna fatta beslut före sommaren 2016, vilket är en förutsättning för att regionen ska kunna bildas den 1 januari 2017. Landstingsstyrelsen förväntas den 1 juni besluta om ytterligare en remiss till kommunerna, för att förbereda genomförandet av regionbildningen.

Regionförbundets styrelse beslutade den 19 mars – efter förslag från landstingsstyrelsen den 3 mars – att förbundsstyrelsens arbetsutskott i Regionförbundet Uppsala län, förstärkt med landstingsstyrelsens ordförande och 2:e vice ordförande, ska utgöra politisk styrgrupp för regionbildningen i Uppsala län och att förbundsstyrelsen utgör politisk referensgrupp. Landstingsstyrelsen uppdrog den 3 mars till landstingsdirektören att tillsammans med regiondirektören vid regionförbundet vara projektledare för regionbildningen med ett första uppdrag att till landstingsstyrelsen den 5 maj 2015 utarbeta ett remissunderlag till länets kommuner samt en detaljerad projektplan för regionbildningen. Styrgruppen har berett förslaget till remiss samt projektplan. Projektplanen kommer att kompletteras löpande.

Landstingsdirektören föreslår landstingsstyrelsen besluta enligt ovanstående förslag.

Ordförandes sign	Justerandes sign	Utdragsbestyrkande
		

Yrkanden

Landstingsstyrelsens ordförande Börje Wennberg (S) yrkar bifall till landstingsdirektörens förslag.

Landstingsstyrelsen beslutar enligt landstingsdirektörens förslag.

Kopia till:

Samtliga kommuner
Regiondirektören
Produktionsdirektören
Utvecklingschefen

Exp. 2015-

Sign.

Ordförandes sign	Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
